

УДК 007 : 304 : 070

ТЕЛЕВІЗІЙНІ НАВЧАЛЬНІ СТУДІЇ: ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Алла Тернова

Запорізький національний університет,
вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69600, Україна, e-mail: a_ternova2008@mail.ru

У статті здійснено аналіз телевізійних студій, котрі створені як навчальні структурні підрозділи у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: молодіжне телебачення, студентські телепрограми, інформаційне мовлення.

Останнім часом спостерігається кількісний ріст навчальних студій, телерадіолабораторій, творчих майстерень при вишах (факультетах журналістики), відповідно — постає потреба у ґрунтовному дослідженні усіх питань (становлення, сучасного стану, класифікатора, аудіовізуального продукту) студентських (молодіжних) телестудій (проектів) у вітчизняному медіапросторі. Це й визначило *актуальність* нашої роботи.

Мета дослідження — виявити та описати вишівські телевізійні студії; з'ясувати основні напрямки їх діяльності та чинники, які є пріоритетними в організації виробництва молодіжного телевізійного контенту.

Сьогодні молодіжні мас-медіа не тільки сприяють розвитку студентського самоврядування, доносять потрібну інформацію до студентів та викладачів, виконують організаційну, інформаційно-навчальну та інші види діяльності; надають консультативну та практичну допомогу студентам в оволодінні журналістськими навичками, а й є чи не найвагомішим джерелом підготовки матеріалів молодіжної тематики. Н. Зверева вважає, що «студентські новини є дзеркалом нашого життя» [3]. Телевізійні програми, на думку Н. Темех, впливають на формування та розвиток духовності молодого людини [6, с. 256]. «Особливу цінність знання набувають тоді, коли в ході практичної діяльності вони набувають умінням. «Знай та вмій» — ця формула звертання до молодого телеглядача стала лейтмотивом науково-популярного телебачення» [4, с. 60].

Зрештою, на цій особливості телебачення акцентував увагу й відомий дослідник українських мас-медіа, професор А. Москаленко, зазначаючи, що «телебачення, незважаючи на різні платформи і напрями, повинно виражати засади загальнолюдських цінностей, сприяти розкриттю всього творчого потенціалу громадянського суспільства з точки зору національної ідеї» [цит. за 7, с. 12].

О. Гоян та Г. Ренська наголошують на таких важливих фактах у творчій діяльності початківців як типова тематика програм (переважно інформаційні: події у навчальному закладі, про студентів і викладачів, про новини міста чи країни, які стосуються студентського життя; авторські: про навчання, наукову діяльність, про дозвілля, подорожі, музику, кіно, театр, мистецтво, літературу; а також авторські програми чи проекти, основу яких становить розважальна тематика. Тут найрізноманітніші музичні формати, які поділяє цільова аудиторія, спеціальні програми до ювілеїв, різних студентських акцій тощо [1].

Доречно згадати, що початки формування молодіжного контенту сягає 1986 р. У цей час на телебаченні відбувалися перші кроки до демократизації, відновленню свободи слова та гласності. Першими програмами, що активно сприяли національному відродженню, торували шлях до незалежності нашої держави, були програми «Молодіжної студії «Гарт»». Щотижневий телеканал (у який згодом «переросла» програма) відкрила нам низку відомих талановитих імен: В. Яцура, І. Слісаренко, О. Ткаченко, Г. Безлюдна, А. Яковець, А. Бондаренко, Ю. Покальчук та інші.

Подібна тенденція спостерігається й сьогодні. Вузівський телерадіо-ефір — це можливість не лише якісно здійснювати навчання, а й PR-проектів та їхніх виконавців, стартовий трамплін до професійного росту. Важливим складником студентського телемовлення стає онлайн, адже воно маловитратне й спроможне повноцінно реалізувати основні функції професійного телебачення, що цілком задовольняє тих, хто навчається. «Таким чином студенти отримали ті ж технологічні можливості розвитку, що й професійні телерадіоканали. І що дуже суттєво, студентське телерадіомовлення опинилося у тих самих технологічних межах, що й професійні мовці, які поєднують ефірний, супутниковий, кабельний та онлайн-доступ...» [1]. У такий спосіб на якісно новому рівні формуються професійні якості, вміння, відповідальність тощо. Зрештою, маючи навчальну студентську телекомпанію чи радіостанцію, адміністрації вишів легше і простіше тримати контакти із студентами та абітурієнтами, залучати партнерів до управління, провадити міжнародну співпрацю, загалом налагоджувати зв'язки із громадськістю. Тому студентське телебачення, яке ще донедавна асоціювали лише з навчальними планами й методикою викладання у навчальних закладах, які готують фахівців масмедійної галузі, на сьогодні має неабиякі перспективи, оскільки зорієнтоване на «свою», достатньо впливову аудиторію.

У ході дослідження, нами виявлені близько 50 навчальних лабораторій, студій, майстерень із журналістської творчості при вишах, як от:

1. Білоцерківський національний аграрний університет — студентська телестудія.
2. Волинський національний університет ім. Лесі Українки — навчальна телестудія.
3. Вінницький національний технічний університет — «StudTimes-TV».
4. Дніпродзержинський державний технічний університет — навчальні лабораторії з цифрового та інтерактивного телебачення.
5. Житомирський державний технологічний університет — «ЖДТУ-TV».
6. Запорізький національний університет — навчальні лабораторії тележурналістики («Юніверст-ТБ») та «Інтернет-радіо» і нових медіа.

7. Івано-Франківський національний медичний університет — «Med-TV».
8. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу — «СТБ-ІФНТУНГ».
9. Інститут екранних мистецтв ім. І. Миколайчука — кінокомплекс.
10. Інститут журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка — «Студент-TV».
11. Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка — «ІМВ-ТБ».
12. Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка — студентська телестудія.
13. Київський міжнародний університет — навчальна телестудія.
14. Київський університет ім. Б. Грінченка — навчально-виробничий комплекс «Астудія».
15. Коледж преси і телебачення (м. Миколаїв) — «ТАК-ТВ».
16. Луганська державна академія культури і мистецтв — телестудія.
17. Луганський національний університет ім. Т. Шевченка (при Інституті культури і мистецтва) — «Телестудія ЛДЦКМ».
18. Львівський державний університет внутрішніх справ — студентська телестудія.
19. Львівський національний університет ім. І. Франка — навчальна телерадіостудія.
20. Маріупольський державний університет — «МДУ-МЕДІА».
21. Миколаївський національний аграрний університет — телестудія.
22. Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського — студентська телестудія.
23. Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка С. Дем'янука — ТСМ («Телевізійна служба МЕРУ»).
24. Національна юридична академія ім. Я. Мудрого (м. Харків) — телецентр (лабораторія телевізійних навчально-виховних програм).
25. Національний авіаційний університет (м. Київ) — відновини прес-центру «Час новин НАУ».
26. Національний гірничий університет — телестудія.
27. Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова (м. Київ) — студентська телестудія.
28. Національний технічний університет «Київський Політехнічний Інститут» — «КПІ — TV».
29. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» — «Х П І-online».
30. Національний університет «Києво-Могилянська Академія» — телестудія.
31. Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова (м. Миколаїв) — «НУК-ТВ».
32. Одеська національна академія зв'язку ім. О. Попова — навчальна лабораторія цифрового радіомовлення та телебачення.
33. Одеський національний морський університет — студентська телестудія.

34. Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника (м. Івано-Франківськ) — «Стефаник-ТВ».
35. Прикарпатський університет Інституту міжнародних відносин — студентське телебачення «ІМВ ТБ».
36. Прикарпатський юридичний інститут — студентська телестудія.
37. Сумський державний університет — телестудія «Академ-ТВ».
38. Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля — навчальна телестудія.
39. Українська академія банківської справи Нацбанку України — «Академ-ТВ».
40. Український католицький університет (м. Львів) — телерадіостудія та «Newsgoom».
41. Харківська державна академія культури — телевізійна лабораторія та студія звукозапису.
42. Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна — студентське телебачення.
43. Чорноморський державний університет ім. Петра Могили (м. Миколаїв) — студентська телестудія та інші.

За словами експерта Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні Олега Пастухова, який 25 вересня цього року відвідав факультет журналістики ЗНУ, подібні студії відкриті у вишах Луганська, Бердянська, Чернівців тощо. Варто зауважити, що зазначений міжнародний фонд, активно підтримує подібні проекти, адже грантова допомога не лише сприяє придбанню/оновленню необхідного технічного оснащення для виробництва студентського аудіовізуального продукту, а й організації та проведенню різноманітних тренінгів, конференцій..., що стимулює журналістську творчість, дозволяє вийти на новий якісний етап у навчанні та підвищує рівень професійної підготовки майбутніх спеціалістів галузі.

У ході дослідження, ми з'ясували, що за допомогою Фонду розвитку ЗМІ та керівництва вишів 2011р. створена навчальна телестудія «MDU-media» на філологічному факультеті Маріупольського державного університету, а на початку 2013р. — у Сумському державному університеті. За підтримки цього ж Фонду та Hulai-Lion Foundation (США) в Українському католицькому університеті (м. Львів) на базі факультету журналістики відкриті й обладнані телерадіостудія та ньюсрум.

Студентська телестудія «Юніверс-ТБ» Запорізького Національного (яка 2013р. відсвяткувала своє 10-тиріччя з дня виходу в ефір першого випуску новин) у межах міжнародного проекту для підвищення якості навчання студентів-журналістів вже двічі ставала переможцем у грантовій підтримці Посольства США в Україні (Департаменту зі зв'язків із громадськістю — 2006р.; Фонду розвитку ЗМІ — 2013р.), які сприяли значному оновленню й осучасненню технічного оснащення телестудії та підвищенню професійного рівня співробітників та викладачів факультету.

Звичайна річ, що головними завданнями лабораторії, до якої належить студентське телебачення, є організаційне, технічне, навчально-методичне забезпечення навчальної, дослідницької і творчої роботи студентів, аспірантів, здобувачів та викладачів факультету журналістики; створення умов для проходження практик студентами різних напрямів підготовки; консультаційне забез-

печення виконання творчих, дипломних робіт, наукових досліджень з питань медіа комунікації. Проте, виробництво щотижневого студентського телеконтенту для студмістечка «переросло» у просвітницьку передачу, яка щосуботи та щонеділі транслюється в ефірі провідної регіональної державної телекомпанії «Запоріжжя».

Таким чином, навчальні майстерні «переходять» на інший, вищий щабель професійності. Телевізійний продукт набуває такого рівня якості, що відповідає вимогам телекомпаній. Так, матеріали «Телестудії ЛДІКМ» розміщуються в ефірі Луганської ТК, «Контакт» (Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля) — на місцевому каналі ЛОТ. Матеріали «НУК-ТВ» (Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова) можна переглянути на місцевих та обласних телеканалах. Деякі вищі розміщують відеоматеріали в мережі Інтернет.

Наступним кроком у розвитку навчальних телестудій стає їх «вихід» на загальнонаціональний рівень. Так, 2010р., було створено «Телеакадемію» на Першому Національному. Генеральний директор цього ЗМІ та ректори закладів уклали меморандум про співпрацю [5]. Серед офіційних партнерів — Інститут журналістики КНУ, Київський національний університет культури і мистецтв, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого, Інститут екранних мистецтв ім. І. Миколайчука. В рамках спільного проекту в ефірі Першого Національного транслюються аматорські відеоматеріали, у яких порушуються нагальні молодіжні питання, присвячені проблемам сучасного життя.

Б. Потятиник, професор Львівського національного університету ім. І. Франка, з огляду на традиційну бідність і відсталість матеріальної бази вишів схвалює такі проекти, які стають «вдалим доповненням навчання на факультетах». На його думку, навіть нетривалого терміну достатньо, аби навчитися «дуже конкретних телевізійних речей», за умови, якщо «слухач вже має певний освітній фон» [2].

Підсумуємо: розглядані структури, насамперед, виконують освітню функцію. Разом із тим стають творчими центром апробації теоретичних знань на практиці у ході підготовки авторських програм, фільмів та інших аудіовізуальних матеріалів. В той же час, навчальні телестудії у вишах — це перші сходинки, експериментальні майданчики для розвитку молодіжного телебачення для вітчизняного телепростору. Набуття практичних навичок сприяє професійному становленню майбутніх фахівців, пошукам нових форм, змісту — нових концепцій для програм, які матимуть свою аудиторію вихованих, освічених, небайдужих, неупереджених та свідомих громадян.

-
1. Гоян О., Ренська Г. Студентське телерадіомовлення в Україні: уміти чути й бачити інших [Електронний ресурс] / О. Гоян, Г. Ренська. — режим доступу : http://journ.univ.kiev.ua/trk/publikacii/goyan_renska/goyan_pub3.php

2. Загороднюк О. «Перший національний стане кузнею кадрів» [Електронний ресурс] / Олена Загороднюк. — Режим доступу : <http://dusia.telekritika.ua/Kuhnia/14885>.
3. Зверева Н. Студенческие новости как зеркало нашей жизни / [Електронний ресурс] / Н. Зверева. — Режим доступа : <http://journalism.narod.ru/tv>.
4. Лапина И. Ю. Научно-популярное телевидение : драматургия мысли / И. Ю. Лапина. — М. : Аспект Пресс, 2007. — 160 с.
5. Телеакадемія : Меморандум про співпрацю [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://1112996.internet-indigo.net/pages/view/memorandum_pro_spypratcyu
6. Темех Н. Телевізійні програми і розвиток духовного світу молоді людини / Н. Темех // Пам'ять століть відтворена у слові. — К., 2004. — С. 248-256.
7. Яковець А. В. Телевізійна журналістика : теорія і практика / А. В. Яковець. — К. : Києво-Могилянська академія, 2007. — 239 с.

TELEVISION EDUCATIONAL STUDIOS: FORMATION AND PERSPECTIVES

Alla Ternova

Zaporozhzhya National University,
Str. Zhukovsky, 66, Zaporizhzhia, 69600, Ukraine

E-mail: a_ternova2008@mail.ru

This article deals with the description of TV studios which have been founded as units for educational purposes in higher educational establishments.

Key words: television for youths, students' TV programs, informational broadcasting.

ТЕЛЕВИЗИОННЫЕ УЧЕБНЫЕ СТУДИИ: ФОРМИРОВАНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Алла Терновья

Запорожский национальный университет,
ул. Жуковского, 66, Запорожье, 69600, Украина

E-mail: a_ternova2008@mail.ru

В этой статье проанализированы телевизионные студии, которые были созданы как структурные единицы в образовательных целях в высших учебных учреждениях.

Ключевые слова: молодежное телевидение, телепрограммы студентов, информационное телевидение.

Стаття надійшла до редколегії 08.10.2013

Прийнята до друку 14.10.2013